

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: III/2
Datum vytvoření: 04.12.2012
Autor: Mgr. Petra Zemánková
Určeno pro předmět: Literatura
Tematická oblast: Světová literatura 2. pol. 20. století
Obor vzdělání: Kosmetické služby (69-41-I/01) 4. ročník

Název výukového materiálu: Absurdní literatura - učební materiál s úkoly

Popis využití: výukový materiál s úkoly pro žáky s využitím dataprojektoru, notebooku

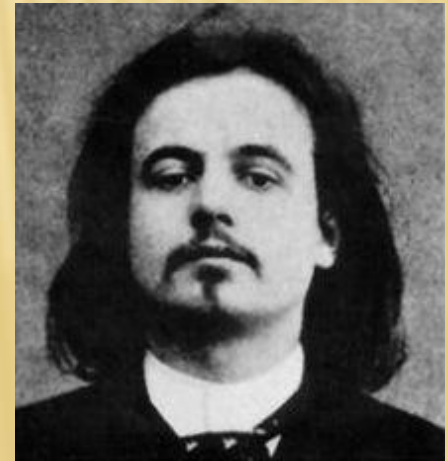
Čas: 25 minut

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ základem je slovo absurdní = nesmyslný, nelogický, odporující logickému myšlení
- ✘ témata pro absurdní literaturu vycházela z pocitů lidí v dané době – člověk se začal cítit bezmocně, lidský život postrádal smysl, lidé nebyli schopni mezi sebou komunikovat, stále výraznějším pocitem ve společnosti bylo odcizení
- ✘ nejvíce textů absurdní literatury autoři tvořili v 60. letech 20. století

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ další znaky: nepřítomnost souvislého děje; v rozhovorech nemá smysl hledat logiku; jazyk ztrácí svou vyprávěcí, sdělnou funkci; lidé se neposlouchají, nejsou schopni spolu komunikovat
- ✘ za „praotce“ absurdní literatury je považován Francouz **ALFRÉD JARRY** (1873-1907)
- ✘ dílo – drama **Král Ubu**, román **Nadsamec**

obr. 1

ABSURDNÍ LITERATURA

✘ hlavní představitelé:

Samuel Beckett

Eugène Ionesco

Edward Albee

Václav Havel

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ Eugène Ionesco (1909-1994) francouzský autor rumunského původu
- ✘ **PLEŠATÁ ZPĚVAČKA** – Ionesco vytvořil tuto hru na základě četby učebnice angličtiny, když se začal učit anglicky – „dialogy“ jsou v této hře vytvořeny pouze z vět z této učebnice – výsledkem je absence smysluplné konverzace
- ✘ dva manželské páry (Smithovi a Martinovi) se sejdou ke společně strávenému večeru u Smithových doma

obr. 2

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ absurdní je hra od začátku do konce – např. rozhovor mezi manželi Martinovými, kteří na základě frází z učebnice zjišťují, že oba bydlí v 8. patře, mají dvouletou dceru, bydlí v jednom bytě, přijeli stejným vlakem, tudíž musejí být manželé ...
- ✘ pak však na scénu přichází služebná Máry, která je vyvede z tohoto tvrzení, a prozradí, že ona je ve skutečnosti Sherlock Holmes ...
- ✘ v závěru hry po setmění jeviště zůstávají na scéně jen manželé Martinovi, kteří vedou stejné „monologické dialogy“ jako Smithovi v začátku příběhu
- ✘ hru v současnosti uvádí Komorní scéna Aréna

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ **ŽIDLE** – manželská dvojice Stařečka a Stařenky se rozhodne uspořádat na rozloučenou večírek, na který pozve mnoho zástupců elity své doby, kteří však zůstávají pro diváka neviditelní a jejich přítomnost je divákem tušena jen prázdnými židlemi
- ✘ na večírek dorazí také Řečník, který má za úkol v projevu zodpovědět základní otázky lidské existence – podle Stařečka
- ✘ postava Řečníka je však hluchoněmá, takže se tohoto projevu nedočkáme
- ✘ Stařenka a Stařeček na konci hry spáchají sebevraždu skokem z oken – toto bývá prezentováno jako smrt posledních příslušníků lidské civilizace

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ Edward Albee (*1928) – americký dramatik a prozaik

obr. 3

- ✘ **KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ**

- ✘ (u nás uváděno pod názvem Kdopak by se Kafky bál)

- ✘ hra o vyhaslosti, pokřivenosti a falši ve vztazích

- ✘ dva manželské páry vysokoškolských pedagogů

(Marta-Jiří, Drahunka-Nick) stráví spolu noc v domě Marty a Jiřího; s přibývajícím množstvím alkoholu klesají zábrany v řeči i chování

- ✘ Marta a Jiří spolu hrají hru o neexistujícím synovi – je to vlastně jediné téma jejich rozhovorů; k takovému hovoru dojde i během tohoto večera; Marta se převleče do odvážných šatů, Jiří odchází doplnit pití, které vydatně nalévá všem přítomným

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ Jiří se vrací do pokoje a zpívá: „Kdopak by se Kafky bál, Kafky bál, Kafky bál...” - přidává se Nick i Drahunka
- ✘ páry stále více popíjejí, Marta už je hodně opilá, začne svádět Nicka, protože společensky unavená Drahunka už spí ve vedlejším pokoji
- ✘ Jiří ji v tom ještě podporuje; Nick a Marta spolu odcházejí do vedlejšího pokoje
- ✘ zazní zvonkohra, ta probudí Drahunku a Jiří dostane šílený nápad – oznámí Drahunce, že to byl pošťák, který přinesl zprávu, že syn je mrtev

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ do pokoje se vracení Marta s Nickem – Marta je zklamaná Nickovým výkonem, uvědomí si, že miluje Jiřího, a chce mu to říct
- ✘ Jiří však chce jen jednu věc – hrát hru „Vychováváme syna“, v níž sdělují hostům každý svou verzi výchovy, jak si ji kdo představoval; v závěru oznámí Martě, že syn je mrtev – čímž končí jediné pouto, které ještě mezi sebou měli
- ✘ večírek je u konce, začíná svítat; Nick a Drahunka odcházejí domů; Jiří uloží Martu něžně do postele a zpívá jí tiše "Kdopak by se Kafky bál, Kafky bál, Kafky bál... "

ABSURDNÍ LITERATURA

- ✘ hra byla v roce 1966 zfilmována
- ✘ v hlavních rolích Elizabeth Taylor (Marta) a Richard Burton (George) – v té době skuteční manželé
- ✘ historicky dosud jediný film, který získal nominace na Oscara ve všech 13 kategoriích (každý člen tvůrčího týmu, jehož jméno je v závěrečných titulcích); nakonec si odnesl pět sošek – herečka v hlavní i vedlejší roli, kamera, výprava, kostýmy
- ✘ do roku 2011 nejdražší černobílý film v historii; výrobní náklady činily 7,5 milionů dolarů, z velké části šly na platy Liz Taylorové a Richard Burtona

ABSURDNÍ LITERATURA

ÚKOLY – U VŠECH TŘÍ HER (PLEŠATÁ ZPĚVAČKA,
ŽIDLE, KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ)
PRODISKUTUJTE A ROZVEĎTE SVÉ ODPOVĚDI:

- V ČEM SPOČÍVÁ JEJICH ABSURDITA?
- JSOU TYTO HRY NADČASOVÉ?
- MÁ SMYSL JE HRÁT JEŠTĚ DNES?
- POCHOPÍ JE DNES DIVÁCI ČI ČTENÁŘI?

POUŽITÁ LITERATURA:

PROKOP , V.: *Přehled světové literatury 20. století*. Sokolov 2001.

KLIMEŠ, L.: *Slovník cizích slov*. Praha 1995.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Eug%C3%A9ne_Ionesco

<http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/eugene-ionesco/plesata-zpevacka.html>

<http://www.divadloarena.cz/repertoar/plesata-zpevacka>

<http://www.csfd.cz/film/6984-kdo-se-boji-virginie-woolfove/>

Obrázky [cit. 04.12.2012]

obr. 1 – http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Alfred_Jarry.jpg

obr. 2 - http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Eugene_Ionesco.jpg?uselang=cs

obr. 3 -

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Edward_Albee_\(1987\).jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Edward_Albee_(1987).jpg?uselang=cs)